

Silmätautien lääkäripalveluiden hankinta

KPHVAHAL 05.09.2022 § 112
87/00.02.01/2022

Valmistelija

Vs. johtajaylilääkäri Tuula Rajaniemi ja hallintolakimies Vilma Kiilunen

Silmätautien tilanne sairaanhoitopiireissä kautta maan on vuosia ollut vaikea. Valtaosa silmälääkäreistä toimii julkisella sektorilla osapäiväisessä virassa. Soiten silmätaudeilla on kolme erikoislääkärin vakanssia, joista yksi on ylilääkärin ja kaksi erikoislääkärin virkaa. Näissä on viime vuosina ollut kolme henkilöä yhteensä 1,25 työpanoksella. Tämän lisäksi Soitessa on kaksi leikkaavaa lääkäriä käynyt omilla sopimuksilla noin kerran kuussa ja kaksi erikoislääkäriä tuntisopimuksilla yhteensä noin 6 työpäivää/kk. Eli ostopalveluillakin päästään vain 1,5 lääkäriä työpanokseen, joka on 50 % virkapohjasta. Kansallinen keskussairaaloitten erikoistuvien lääkärien pula on siten myös saavuttanut meidät.

Silmätautien hoitotakuussa pysyminen on ollut lääkäriresurssivajeen takia huolena jo useiden vuosien ajan. Hoitotakuuseen kuuluvassa lähetejonossa on 602 potilasta (tilanne 18.8.22). Näistä potilaista yli 180 vuorokautta odottavia on elokuun tilaston mukaan 12 % (71 potilasta). Alle 90 pv odottavia on 303 ja 91-180 pv odottavia 228. Läheteiden määrä on pysynyt ennallaan tänä vuonna, vuoden 2021 saapui 2408 lähetettä. Kontrollipotilaita on jonossa 991, joista 585 on yli hoitotakuun. Leikkausjono on 291, näistä kaihihileikkauksia 176, jotka kaikki ovat hoitotakuussa. Silmätautien osalta on huomioitava se, että hoitokeinot ovat laajentuneet ja muuttuneet merkittävästi. Sokeuttavista sairauksista kaihi ei ole lainkaan sen merkittävin.

Nyt kesän aikana silmätautien ylilääkäri on irtisanoutunut syyskuun alusta alkaen. Tällöin lääkäriresurssi vähentyy dramaattisesti. Silloin Soitessa on enää 0,8 lääkäriä työpanos kolmesta virkapohjasta. Olemme selvittelleet yhteistyömahdollisuuksia Tervian ja eräiden lähisairaanhoitopiirien kanssa, mutta heillä ei tässä aikataulussa ole mahdollisuutta auttaa tilanteessa.

Ainoaksi vaihtoehdoksi on jäänyt yhteistyö yksityissektorin kanssa. Vaihtoehtoisia markkinoilla olevia palveluntuottajia on selvitetty. Tilanne edellyttää nopeaa ja välitöntä sopimista. Tiedustelumme pohjalta olemme saaneet Coronarialta tarjouksen lääkäripalveluiden kokonaisulkoistuksesta vuoden 2023 loppuun. Sopimukseen kuuluva palvelupäällikkö yhteensovittaa Soiten ja Coronarian toiminnan. Keskeinen ja merkittävä osa Coronarian tarjouksessa on se, että he sitoutuvat saattamaan kaikki hoitojonot lakisääteiselle tasolle sopimuskauden loppuun mennessä. Olemassa oleva hoitaja- ja laiteresursointi on riittävä ja nämä jäävät Soiten vastattavaksi.

Sopimus tulee nostamaan silmätautien kokonaiskustannuksia myös sen vuoksi, että hoitajajonoissa olevien potilaiden hoidon saattaminen ajan tasalle nostaa käyntimääriä. Coronarian laskutus perustuu

olemassa olevaan Soiten suoriteperusteisen laskutuksen kuntahinnastoon. Esim. lääkärillä käynnistä, joka on potilaan ensikäynti tai konsultaatio, maksetaan Coronarialle 92 % Soiten kunnilta perimästä palveluhinnaston mukaisesta kuntahinnasta. Vaativimmissa käynneissä prosenttiosuus on selvästi matalampi, koska niihin liittyy enemmän hoitohenkilökunnan tekemiä ennakkotutkimuksia ja -valmistelua.

Väestön ikääntyessä ja silmätautien hoidon kehittyminen on lisännyt viime vuosina merkittävästi hoidon tarvetta. Omaa lääkäri työvoimaa on jatkuvasti ollut vaikea rekrytoida ja sen vuoksi vajetta on täytetty useilla ostosopimuksilla. Nyt yllättäen lääkäriresurssi on romahtanut niin pieneksi, että se muodostaa potilasturvallisuus riskin. Potilaiden hoidosta merkittävä osa on hoitotakuun ulkopuolella ja virka-aikaisten lääkäripalveluiden varmistaminen on välttämätöntä päivystävässä keskussairaalassa.

Lääkäripalvelun kokonaisulkoistuksen sijaan tavoitteena on edelleen lisätä virkalääkäri työn osuutta niin, että erikoisala voitaisiin Soiteessa jatkossa hoitaa omana virkalääkäri työnä. Lisäksi kartoitetaan yhteistyön mahdollisuutta toisen hyvinvointialueen ja erikoissairaanhoidon yksikön kanssa. Valmistelun aikana on selvitetty Tervian mahdollisuus tarjota silmälääkäri työpanosta Kokkolaan, mutta Tervialla ei ole tarvittavia resursseja käytettävissään silmätaudeilla.

Suorahankinnan arvo on noin 1 M euroa. Suorahankinta perustuu julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 40 §:n 2 mom. 4 kohdan mukaiseen äärimmäiseen kiireeseen, kuten edellä on selostettu ja joka tässä tapauksessa liittyy riittävän potilasturvallisuuden varmistamiseen. Kyseisen toiminnan alati jatkuvan tarpeen vuoksi hankinnassa ei ole mahdollista noudattaa hankintalaissa asetettuja määräaikoja ilman, että potilasturvallisuus merkittäväällä tavalla vaarantuisi. Suorahankinnasta tehdään EU suorahankintailmoitus.

Asia on käsitelty Soite-kuntayhtymän hallituksen kokouksessa 29.8.2022 (113 §), sillä sopimuksen ajankohta sijoittuu sekä kuntayhtymän että hyvinvointialueen toimikaudelle. Soiten hallitus päätti 29.8.2022 seuraavasti:

1. hankkia silmätautien erikoisalan lääkäripalvelut määräaikaisesti 15.9.2022 – 31.12.2023 Coronaria Silmäklinikka Oy:ltä oheismateriaalina olevan sopimusluonnoksen mukaisesti,
2. valtuutti hyvinvointialuejohtajan sekä johtajaylilääkäriin allekirjoittamaan ko. sopimuksen ja tekemään sitä koskevat teknisiä luonteiset korjaukset ja
3. saattaa hankinnan aluehallituksen hyväksyttäväksi ennen sopimuksen allekirjoittamista.

Edellä mainitusta johtuen, aluehallitukselle esitetään, että se hyväksyy Soiten hallituksen päättämän hankinnan mukaisen toiminnan toteuttamisen hyvinvointialueella sopimuskauden ajan.

Sopimusluonnos on oheisaineistona.

Päätösesitys

Aluehallitus päättää osaltaan hyväksyä Soiten hallituksen päättämän silmätautien lääkäripalveluita koskevan järjestelyn ja palveluoston toteuttamisen hyvinvointialueella sopimuskauden ajan.

Päätös

Eesitys hyväksyttiin.